

Tankin er har, men for fanin, ein
maður má sleppa at vera lögín,
uttan at onnur fáa illgruna

TÁ IÐ ILLGRUNIN KYKNAR

– UM KYNSLIGAN ÁGANG
MÓTI BØRNUM OG UNGUM

2018

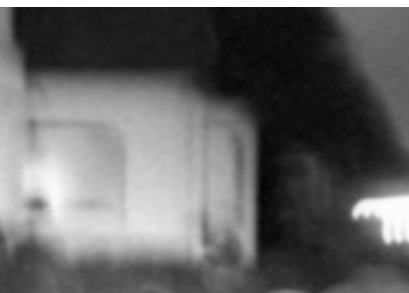
KRIS

RÁÐGEVING FYRI
SEKSUELT MISBRÚKT

Red Barnet

INNIHALD

Langt frá tanka
til inntriv

- 3** Tann óhugnaligi tankin
- 6** Kynsligur ágangur kann vera líka trupul at fáa eyga á, sum hann er at tosa um
- 6** Eingin endaligur svarlisti
- 7** Tekin
- 8** Tað kundi hann ikki funnið uppá
- 9** Okkara lítla loyndarmál
- 9** Stig í 'grooming'ini
- 10** Frá illgruna til inntriv
- 12** Boða frá ella melda?
- 13** At tryggja vitnisfrágreiðing hjá barninum
- 14** Vitnisfrágreiðing og trúvirði
- 14** At tryggja talgilt próvtilfar
- 14** Illgruni um ágang á alnetinum
- 15** Barnahúsið
- 16** Her kanst tú fáa hjálp og ráðgeving í Føroyum

Tá ið vit spurdu barn okkara, um eingin var, ið tordi at siga nei, var svarið: „Eru tit svøk? Hann var jú vaksin!“

Red Barnet er danska deildin hjá Save the Children – heimsins størsta óhefta barnarættindafelagsskapi. Red Barnet stríðist fyri rættindum hjá børnum og veitir børnum og ungum í vandabólum bæði í Danmark og úti í heimi bráðfeingis- og langtíðarhjálp.

Tekstur: Betina Rangstrup
Ritstjórn: Kuno Sørensen, Louise Dyring, Marianne Eriksen og Janne Tynell
Myndir: Charlotte Hjorth-Rohde
Snið og framleiðsla: Westring kbh

Útgevni: Red Barnet 2011
Dagförd útgáva: 2014
Føroysk útgáva: KRIS, 2018
Málslig viðgerð: Sprotin
Prentframleiðsla: Sprotin

Red Barnet
Rosenørns Allé 12
1634 København V
Telefon 3536 5555
redbarnet@redbarnet.dk
www.redbarnet.dk

TANN ÓHUGNALIGI TANKIN

Við alsamt styttri millumbilum varpa miðlarnir ljós á kynsligan ágang móti börnum. Tað er jaligt, tá hugsað verður um stríðið ímóti ágangi – men als ikki nøktandi. Bæði foreldur og fakfólk, sum dagliga eru um børn, hava tørv á vitan og amboðum fyri at vera før fyri at veita børnunum ta verju, tey hava rætt til. Í hesum hefti eru ráð um, hvussu tú kanst bera teg at, um tú sum foreldur, avvarðandi ella fakfólk fært illgruna um, at eitt barn er fyri kynsligum ágangi. Heftið er eitt av fýra, ið eru ætlað vaksnum fólki.

Trý tey fyrstu heftini greiða í høvuðsheitum frá, hvat kynsligur ágangur er, og leggja dent á, hvussu tú eigur at bera teg at, tá ið farið verður frá illgruna til eitt ítøkiligt mál. Tað fjórða heftið snýr seg um kynsligan ágang á alnetinum í sambandi við myndir, ið verða lagdar út á netið.

Red Barnet hevur tikið stig til útgávuna við vón um at stuðla foreldur og fakfólk í stríðnum ímóti kynsligum ágangi móti börnum.

Jonas Keiding Lindholm
aðalskrivari hjá Red Barnet

מאד תּ, יֵזֶינֵן מִן הַיָּמִים
מִן הַיָּמִים מִן הַיָּמִים
מִן הַיָּמִים מִן הַיָּמִים

Vit vóru jú vís í, at barn
okkara fór at siga okkum
frá, um okkurt var áfatt

Langt frá tanka til inntriv

Langt frá
tanka
til inntriv

KYNSLIGUR ÁGANGUR KANN VERA LÍKA TRUPUL AT FÁA EYGA Á, SUM HANN ER AT TOSA UM

Orsökirnar til tess eru fleiri, tí nógvar ymiskar umstøður gera seg galdandi:

- Børn, ið eru fyri kynsligum ágangi, vísa sjáldan týðilig tekin um ágangin
- Ein skemmari hevur eingi serstøk eyðkenni
- Tabuiseringin ger tað torført at seta orð á, bæði fyri sær sjálvum og fyri øðrum
- Kynsligur ágangur kann vera eitt av fleiri sálarligum og/ella sosialum vanda-
málum hjá skemmara, barni ella familju, og harvið verður truplari at staðfesta
hann
- Harafturat kann ein skeiv ákæra um kynsligan ágang hava álvarsligar persónligar
og sosialar avleiðingar fyri tann, ið er undir illgruna.
- Somuleiðis kann óttin fyri at loypa óneyðugan ekka á ella fyri at elva til kreppu
hjá ofrinum og familjuni vera ein forðing, tí „hvat nú, um tað bara eri eg, ið síggi
trøll á alljósum degi?“
- Av tí at ein illgruni oftast er grundaður á ógreið tekin um vantrivnað – ein
varhuga – er trupult at taka stigið frá illgruna til inntriv.

EINGIN ENDALIGUR SVARLISTI

Kynsligur ágangur er bert ein av fleiri orsökum til, at børn og ung vísa tekin um
vantrivnað ella frávikjandi atburð. Samstundis vísa summi børn sera ógreið ella als
eingin sjónlig tekin, hóast tey hava verið fyri ágangi. Vantrivnaður eigur at viðgerast
í síni heild og setast í samband við aðrar fyrirteyrtir í lívinum hjá barninum ella tí
unga. Skulu foreldrini skiljast? Eigur barnið ein eldri beiggja, ið møguliga

Tankin er har, men for fanin, ein maður má sleppa at vera løgin, uttan at onnur fáa illgruna

kann hava sett sína kynsligu sjóneyku á yngru systkini? Eingin endaligur svarlisti er at taka til fyri at varnast ella avdúka kynsligan ágang. Í staðin kunnu vit leita okkum vitan um, hvørjar sálarligar og sosialar avleiðingar kynsligur ágangur hevur, og á tann hátt duga betur at meta um ein illgruna.

TEKIN

Likamligur kynsligur ágangur kann vera alt frá atburði, ið fer út um mark uttan nakað kropsligt samband, til álvarsligan likamligan ágang – t.d. samlegu í langa tíð. Bert í hendringa førur er likamligur harðskapur uppi, og aloftast síggjast eingi beinleiðis likamlig tekin um, at kynsligur ágangur er framdur.

Tann likamligi ágangurin avdúkar heldur einki um sálarliga ágangin, ið barninum ella tí unga hevur verið fyri, og sum ofta hevur tær álvarsamastu fylgjurnar.

Í allarflestu førur hevur skemmarin fyrst eitt vina- ella umsorganarsamband við barnið. Hann fer síðani undir eina villleiðing, ið heldur fram bæði fyri, undir og eftir ágangin – hetta er tað, ið verður kallað ‘grooming’, sum merkir, at skemmarin so at siga snikkar barnið til at fylgja boðum og ræðast at vera ólýðið. Talan er um eitt álvarsligt álitisbrot og vónsvik fyri barnið.

Tað er serliga hesin sálarligi ágangurin, sum sæst aftur í vantrivnaði hjá barninum, og sum tí er umráðandi at halda eyga við. Les meira um ‘grooming’ á s. 9.

TEKIN

Tekin um vantrivnað og umsorganartrot vegna kynsligan ágang ella onnur viðurskifti hjá barninum kunnu t.d. vera, at barnið:

- Fer lætt at gráta og hevur angist.
- Hevur ilt við at savna seg og við at knýta vinabond.
- Hevur vantandi áhuga ella beinleiðis ótta fyri t.d. at fara í skúla ella til frítíðarítriv, fyri at vera heima ella fyri at vera saman við ávísum persónum.
- Hevur mist sjálvsálitið, er ráðaleyst og ovursmæðið.
- Heldur seg frá vinum ella gevst at fara út.
- Hevur ilt við at sovna, svevur illa og/ella fær afturvendandi marrudreyamar.
- Missir evnini at tala ella læra – barnið gloymir kanska ymisk orð og fer at stama.
- Vil ikki tosa um ávís evni ella loyndarmál.
- Hevur afturstig í lærdum førleikum og evnum.
- Hevur lítlan ella ongan matarlyst.
- Ger sær sjálvum ella øðrum mein.
- Vaskar sær ikki eftir at hava verið á vesi.
- Tosar nógv um kynslív ella hevur ovurhonds stóran áhuga fyri tí kynsliga á ein hátt, ið ikki samsvarar við aldurin. T.d. ovurhonds nógv kynsligt samband við onnur, letur seg úr ella nemur við seg sjálvt framman fyri øðrum.
- Hevur sjúku ella ampa, ið stendst av sálarkvøl, so sum afturvendandi búkilsku ella høvuðpínu.
- Hevur líkamlig tekin so sum bløðrubruna, blóð rundan um kynsgøgn o.a.

TAÐ KUNDI HANN IKKI FUNNIÐ UPPÁ

Eins og eingin endaligur svarlisti er til at greina, nær eitt barn ella ein unglingi hevur verið fyri kynsligum ágangi, er tað heldur ikki lætt at bera eyga við, um ein persónur fremur kynsligan ágang.

Skemmarar eru sera ymiskir og leggja ofta stóra orku í at fjala ágangin fyri umheiminum. Teir hava ofta ein dámligan og nærverandi leiklut, og tí er torført at ímynda sær, at teir kunnu gera seg inn á børn.

Kynsligur ágangur er eitt álvarsligt markabrot bæði sálarlaga og líkamliga. Í staðin fyri at leita eftir einum serstakum slagi av persóni eiga vit heldur at halda eyga við atburði hjá fólki, sum fer út um mark, og sum eigur at vekja ans, hvørt talan er um kynsligan ágang ella ikki.

T.d. fara summi út um mark í kropsligum sambandi við at noyða børn til at klemma og mussa ella at hava eitt eyðsýnt tætt samband. Ella tað kann vera eitt sálarligt markabrot. Markabrot er ein avgerandi liður í villleiðingini, ið fer fram undir ‘groomingini’ fyri, undir og eftir ágangin.

OKKARA LÍTLA LOYNDARMÁL

Vit kunnu hava ilt við at skilja, hvussu kynsligur ágangur kann fara fram, uttan at nakar varnast tað, og uttan at ofrið sigur frá. 'Grooming' er eitt lutfalsliga nýtt hugtak, ið greinar hesar spurningarnar við at hyggja nærri at villleiðingini, ið skemmarin fremur bæði fyri, undir og eftir ágangin. Børn, ið eru kynsliga misbrúkt av einum, ið hevur nýtt 'grooming' – hevur snikkað tey til – kenna seg ofta samsek. Tey kenna seg snýtt, tí persónurin, tey valdu at hava álit á, misbrúkti tey. Tey halda, at tey áttu at havt gjøgnumskoðað viðkomandi og tær óndu ætlanir, hann hevði. Harvið skammast tey so nógv, at tey velja at tiga.

Eg havi andstygd fyri kroppi mínum. Hann er ljótur, ólekkur og skitin

STIG Í 'GROOMING'INI

1. At velja burturúr: Skemmarin knýtir eitt innleiðandi samband við ofrið. Sambandið kann hava verið frammanundan ella henda av tilvild. Ein ógviliga miðvísur skemmari kann eisini taka stig til at fáa samband við eitt barn gjøgnum sjálvboðið arbeiði, arbeiði í einum ítróttarfelagi ella gjøgnum alnetið. Nógvir skemmarar siga, at teir hava havt lætt við at fáa eyga á viðbrekin børn.

2. Vinalag og álit: Skemmarin knýtir eitt gott og jaligt samband við barnið. Hann kann átaka sær leiklutin sum tann vaksni, ið er umhugsin, umsorganarfullur, lurtar, uggar og stuðlar, og soleiðis kann hann fáa stóran týðning í lívinum hjá barninum.

3. Krøv: Tá ið ein tíð er liðin, fer skemmarin so við og við at seta krøv til, at barnið skal gera okkurt aftur fyri ta umsorgan, tann vaksni hevur givið tí. Krøv, ið kunnu tykjast rímlig í fyrstani, men sum stig fyri stig gerast meira og meira kynslig. Serkent er, at skemmarin hóttir barnið við, at vinalagið ella aðrir fyrimunir, ið barnið fær frá skemmaranum, verða tikin frá tí. Í summum førum verða pornografiskar myndir av børnum eisini nýttar fyri at sannføra barnið um, at kynsligt samband millum børn og vaksni er púra vanligt.

4. Eftir fyrsta ágangin: Skemmarin krevur, at barnið tigur um ágangin:

„Hetta er okkara lítla loyndarmál“. Skemmarin kann eisini hótta við avleiðingum, um barnið hugsar um at siga øðrum frá hesum. Tað kann vera hóttanir um, at bæði verða sett í geglið, ella at mamman at barninum verður dripin. Skemmarin kann orða seg á ein hátt, sum fær barnið at kenna bæði skuld og ábyrgd av áganginum. Skemmarin leggur dent á, at gerðin var sjálvboðin: „Tú vildi tað, sum hendi í gjár og eisini í síðstu viku. Eg haldi, at tær dámar tað!“

5. 'Grooming' av umhvørvinum: Tað er eisini neyðugt hjá skemmaranum at skaffa sær eitt frírúm og fráveruprógv til tey, ið eru rundanum. Skemmarin kann t.d. nýta tey ymisku tekini um vantrivnað hjá barninum sum undanførslu fyri at vera eyka umsorganarfullur og soleiðis tykjast at vera eitt sera umhugsnið og álitisvekjandi vaksið fólk.

FRÁ ILLGRUNA TIL INNTRIV

Tá ið tú hevur fingið illgruna um kynsligan ágang, kann inntriv tykjast sera møtимикиð. Tú kanst ivast í, um nakað itøkiligt er í illgrunanum, ella bara kveistra illgrunan burtur. Ein skeiv varskógvan kann hava stórar avleiðingar fyri allar partar.

Eg visti tað, og eg visti tað ikki. Men kroppurin mintist tað uttan at vilja merkja tað

Sjálvt um grundaður illgruni er, er umráðandi ikki at leypa framav. Gert tú tað, er vandi fyri, at umráðandi próvtilfar fellur burtur, og harvið verður óneyðugur ruðuleiki. Tí er umráðandi altíð at vera rólig/ur ella bíða og leita sær ráðgeving, áðrenn farið verður til verka.

Ráð til foreldur og húsfólk

- Hevur tú illgruna um, at okkurt er áfatt, spyr so barnið uttan at leggja tí orð í munnin. Vís barninum álit og trúgv tí, ið tað sigur.
- Hevur tú illgruna til onkran í familjuni, lat so í fyrstu syftu vera við at ákæra tey.
- Skriva allar eygleiðingar niður.
- Ring til barnaverndartænastuna í økinum ella annan serkønan fyri at fáa hjálp og fyri at fáa greiðu á, um grundarlag er fyri illgrunanum.
- Um tú heldur, at talan er um kynsligan ágang, hevur tú skyldu til at seta teg í samband við barnaverndartænastuna í økinum. Kanska skal kynsligi ágangurin eisini verða meldaður til løgregluna.

Ráð til fakfólk

Sum fakfólk hevur tú herda skyldu at boða sosialu myndugleikunum frá, tá ið illgruni er um, at barn mistrívist og kanska er fyri kynsligum ágangi:

- Skriva eygleiðingar niður.
- Tosa við leiðaran um eygleiðingarnar.
- Ring til barnaverndartænastuna í økinum ella annan serkønan fyri at fáa hjálp og fyri at fáa greiðu á, um grundarlag er fyri illgrunanum.
- Fylg teimum leiðreglum, ið barnaverndartænastan hevur viðvíkjandi harðskapi og

kynsligum ágangi móti børnum, og hvønn tit kunnu venda tykkum til fyri at umrøða málið.

- Sosialráðgevin í barnaverndartænastuni setir seg í samband við Barnahúsið í viðkomandi málum.
- Ger av, um foreldur skulu kallast inn. Minst til: Er illgrunin vendur móti foreldrunum, skulu tey ikki kallast inn.
- Er málið enn ivasamt, er at geva barninum serliga gætur í eina tíð aftrat. Øll viðkomandi eygleiðing skal skrivast niður.
- Fakfólk hava herda fráboðanarskyldu, um illgruni er um, at einum barni tørvar serligan stuðul. Um mett verður, at ein veruligur trupulleiki er SKAL barnaverndartænastan kunnast.* Kanska skal kynsligi ágangurin eisini verða meldaður til løgregluna.

Verja av barninum

Tá ið illgruni er um kynsligan ágang, er umráðandi at taka serlig atlit at barninum og at verja tað. Verður tað ikki gjørt, kann inntrivið verða meira til skaða enn gagns fyri barnið, sama um illgrunin var grundaður ella ikki.

- Ger av, um illgrunin er nóg stórur til at heimila, at barnið verður vart ímóti einum møguligum skemmara. Er skemmarin t.d. mamman ella pápin, kann tað vera trupult, men eru prógvini greið, kann hetta gerast neyðugt. Undir øllum umstøðum eigur at verða tryggjað, at barnið ikki er einsamt saman við tí, ið illgruni er um.

* Lóg um barnavernd § 14. www.logir.fo

Tað hjálpir at frætta frá øðrum foreldrum, ið kenna hetta á egnum kroppi og tí kunnu siga frá, hvat ið ein kann vænta

- Far ikki øðrvísi við barninum enn við øðrum børnum, men gev tí serliga gætur. Barnið er nógv ávirkað av, hvussu vaksin fólk eru um tey, og varnast lættliga broytingar. Tað kann fáa tey at kenna seg illa ella at halda, at tey hava gjørt okkurt skeivt.
- Sigur barnið frá einumhvørjum, royn so ikki at verða sjónliga ávirkað/ur. Um tú vísir ógvisligar kenslur, kann tað økja um skuldarkenslur, skomm og stúran hjá barninum. Í staðin er umráðandi at gera barninum greitt, at tað er gott at boða frá. Umráðandi er eisini at váttta fyri barninum, at mørk eru mørk, og at barnið hevur rætt til at boða frá.

BOÐA FRÁ ELLA MELDA?

Fráboðan til sosiala myndugleikan

Sambært barnaverndarlógini hava allir borgarar skyldu at boða frá, um teir fáa kunnleika um, at eitt barn er fyri vanrøkt, niðurgerandi viðferð ella øðrum, ið ger, at barnsins heilsustøða er í vanda.

Sum alment sett starvsfólk hevur tú serliga fráboðanarskyldu, ið merkir, at tú skalt boða myndugleikunum frá, bara tú hevur varhuga av, at eitt barn hevur tørv á serligari hjálp. Eingi formlig krøv eru um, hvussu ein fráboðan skal orðast. Ein meginregla er tó, at fráboðanin er skrivlig (í brævi, telduposti ella umvegis heimasíðuna hjá kommununi), men eisini ber til at boða frá gjøgnum telefonsamrøðu ella við at mæta upp hjá myndugleikanum.

Fráboðanin skal, har tað er gjørligt byggja á skipaða (niðurskrivaða) ítøkiliga eygleiðing (hvat er eygleitt, hoyrt o.s.fr.). Eisini ber til at gera dulnevndar fráboðanir, men betri er, um navn verður givið.

Tá ið kommunan hevur fingið eina fráboðan, verða umstøðurnar kring barnið kannaðar. Barnaverndartænastan hevur skyldu at seta kanning í verk, sum er grundað á fráboðanina, og meta um trygdina hjá barninum og vandan fyri áhaldandi ágangi. Hvussu umfatandi kanningin er, er treytað av ítøkiligu umstøðunum. Um neyðugt meldar barnaverndartænastan málið til lögregluna.

Tá ið tú sendir fráboðan inn til myndugleikarnar, fært tú váttan fyri móttøku. Sum privatpersónur fært tú vanliga ikki upplýst, hvat verður sett í verk. Tað er, tí at barnaverndartænastan hevur tagnarskyldu. Sum fakfólk verður tú aloftast kunnað/ur um tey tiltøk, ið barnaverndartænastan setur í verk, grundað á tína fráboðan.

Melda til lögregluna

Í bráðfeingis ella serliga ógvusligum málum kann vera best at melda til lögregluna beinanvegin. Tað ber altíð til at seta seg í samband við lögregluna fyri at kunna seg um, hvørt eitt mál átti at verið meldað. Spyr eftir serfrøðingum hjá lögregluni, ið hava royndir við sjónbandoðum avhoyringum av børnum, tí teir hava vitan um kynsligan ágang. Lögreglan metir um innihaldið í fráboðanini og um, hvussu prógvini til viðari kanningar best verða tryggjað. Um lögreglan fær fráboðan, sum hon ger av at kanna gjøllari, setir hon seg í samband við Barnahúsið, málsviðgeran hjá barnaverndartænastuni og onnur viðkomandi fakfólk.

Hví var ekki okkurt úrvalslið, ið legði uppí og tók ábyrgd av málinum?

Barnið, ið hefur verið fyri kynsligum ágangi, verður avhoyrt av lögrelufólki, ið er servant í at avhoyra børn. Hjástødd verða eitt lögrelufólk, ið skal avhoyra barnið, barnið sjálvt, eitt umboð frá barnaverndartænastuni, ein tilnevndur hjálparadvokatur (fyri barnið) og eitt fólk, ið barnið hefur álit á. Tað kann vera ein námsfrøðingur, ein avvarðandi ella annað fólk, men tað skal vera ein, ið ikki sjálv/ur skal vitna í málinum. Avhoyringar og tann tvørfakliga málsviðgerðin fara fram í Barnahúsinum.

Barnið skal vanliga endurtaka frágreiðingina í rættarhølunum, um málið verður rættarmál. Fyri børn undir 12 ár er meginreglan, at avhoyringin verður sjónbendað. Sjónbendaavhoyringin verður síðani brúkt í rættinum, soleiðis at barninum ikki nýtist at mæta í rættarhølunum.

AT TRYGGJA VITNISFRÁGREIÐING HJÁ BARNINUM

Tað er ein nárlurigur partur av menningini hjá børnum, at tey halda seg til frágreiðingar av veruleikanum hjá teimum vaksnu. Á tann hátt eru serstakliga yngri børn løtt at ávirka, tá tey skulu siga frá tí, tey uppliva ella hava upplivað. Fyri at verja trúvirðið í vitnisfrágreiðingini hjá barninum er tí umráðandi, at barnið ikki fær óneyðugar ella leiðandi spurningar, áðrenn lög-reglan fer undir avhoyringarnar. Tað, ið barnið sigur av sínum eintingum um tað, sum er hent, skal skrivast niður við viðmerkingum um, hvussu og undir hvørjum umstøðum upplýsingarnar komu fram.

VITNISFRÁGREIÐING OG TRÚVIRÐI

Mong dæmi eru um vitnisfrágreiðingar hjá yngri börnum, ið hava mist trúvirðið vegna ov umfatandi og ov óskipaðar spurningar frá vaksnum.

„Vadstrupgaardsagen“ frá 1997, ið snúði seg um kynsligan ágang, sum varð framdur av einum hjálparfólki í einum barnagarði í Gladsaxe kommunu, er eitt dømi.

Ímóti endanum av longu málsviðgerðini søgdu nøkur børn frá víðfevndum orgi-um, ið vóru farin fram á Hotel Eremitage í Lyngby, har tey vórðu noydd „at eta skarn og drekka land“.

Hóast tann skuldsetti varð funnin sekur og dømdur fyri at hava framt kynsligan ágang, varð hann ikki skuldsettur fyri tær meiri víðgongdu og ótrúligu ákærurnar frá børnunum.

Í hesum sambandi mátti viðurkennast, at útsagnirnar vóru úrslit av óskipaðum spurningum frá teimum vaksnu, ið vóru um børnini, og tí leisti, ið lögreglan hevði nýtt at avhoyra børnini eftir.

AT TRYGGJA TALGILT PRÓVTLIFAR

Nógvir skemmarar eiga stórar nøgdir av myndum og sjónbandatilfari, ið sýnir kynsligan ágang móti ómyndigum børnum. Í summum førum er talan um myndir og sjónbond av skemmaranum sjálvum saman við børnum, men oftast er tað tilfar, ið er tikið niður av alnetinum. Talgilda tilfarið er mangan eitt týðandi prógv í málum um kynsligan ágang, men samstundis er tað eisini próvtilfar, ið er lutfalsliga lætt at beina fyri. Tí er umráðandi, at tann, ið illgruni er um, ikki fær ferilin av fráboðan ella melding, so týðningarmikið talgilt próvtilfar ikki verður burturbeint.

ILLGRUNI UM ÁGANG Á ALNETINUM

Hjá vaksnum kann vera trupult at taka støðu til ta sosialu tilveruna, ið børn og ung liva í á netinum. Men kynsligur ágangur kann eisini fara fram gjøgnum talgildar miðlar.

Talan kann bæði vera um børn og ung, ið gera seg inn á hvørt annað, og um vaksin, ið gera seg inn á børn. Til dømis kann ágangurin koma fyri, eftir at skemmarin í langa tíð hevur bygt upp eitt vinalag og so lokkar ofrið at hava kynsligt samband, t.d. gjøgnum vevmyndatólið ella við at hittast.

Fært tú illgruna um netbornan ágang, er umráðandi at tosa opið við barnið ella tann unga um tað, tey uppliva. Tað er umráðandi ikki at trýsta tey, gerast ill/ur ella at vera ákærandi á ein hátt, sum gevur barninum skuldarkenslur. Tá er størri vandi fyri, at barnið einki sigur, og so verður bara lættari hjá einum møguligum skemmara at halda fram við síni villleiðing.

Sigur barnið ella tann ungi frá, at hann ella hon hevur verið fyri ágangi ella 'grooming', er umráðandi at goyma alt próvtilfarið – kjattsamrøður, teldupostar o.a. Síðani kanst tú venda tær til lögregluna ella barnaverndartænastuna og fáa ráð um, hvørt málið eigur at verða meldað.

BARNAHÚSIÐ

Barnaverndartænasturnar skulu brúka Barnahúsið sum lið í barnafakligu kanningini, um kunnleiki ella illgruni er um, at eitt barn hevur verið fyri harðskapi ella kynsligum ágangi, og tá ið lögregla ella sjúkrahús eru uppi í málinum.

Høvuðsendamálið við Barnahúsinum er at tryggja eitt gott og skipað tvørfakligt arbeiði við børnum og avvarðandi í málum um kynsligan ella annan ágang móti børnum. Eisini skal Barnahúsið tryggja, at mál um ágang fáa somu dygdargóðu viðgerð kring alt landið.

HER KANST TÚ FÁA HJÁLP OG RÁÐGEVING Í FØROYUM

BARNABATI: tlf. 522011 & 532011 • www.barnabati.fo

BARNAVERNDARSTOVA FØROYA: tlf. 302480 • bvs@bvs.fo • www.bvs.fo

BARNAVERNDARTÆNASTAN Í TÍNUM ØKI • sí yvirlit á www.bvs.fo

BUM – BARNANNA UMBOÐSMAÐUR: tlf. 358500 • www.bum@bum.fo • www.bum.fo

GIGNI: tlf. 562300 • gigni@gigni.fo • www.gigni.fo

KOMMUNULÆKNIN Í TÍNUM ØKI • sí yvirlit á [www.@heilsutrygd.fo](http://www.heilsutrygd.fo)

KRIS: tlf. 448181 • kris@kris.fo • www.kris.fo

KVINNUHÚSIÐ: tlf. 317200 • post@kvinnuhusid.fo • www.kvinnuhusid.fo

LANDSSJÚKRAHÚSIÐ, PSYKIATRISKI DEPILIN: tlf. 304500 • ls@ls.fo • www.ls.fo

LØGREGLAN: tlf. 351448 • politi@politi.fo

RÆTTARHJÁLP FØROYA: tlf. 319823 • post@raettarhjalpin.fo • www.raettarhjalpin.fo

SERNÁM: tlf. 360200 • sernam@sernam.fo • www.sernam.fo

KRIS

RÁÐGEVING FYRI
SEKSUELT MISBRÚKT

Red Barnet